

Γράφει ο Μπάμπης Ράκης → bambisrakis@cytanet.com.cy

ΣΤΙΓΜΕΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Νάταν η θάλασσα κρασί/ και τα βουνά μεζέδες/ και οι βάρκες κρασοπότηρα/ να πίνουν οι γλεντζέδες. Να χαμηλώναν τα βουνά/ να έβλεπα το Λεβάντε Να έβλεπα την Κεφαλλονιά/ και το ωραίο Τζάντε.

1 Κεφαλονιά. Σύγχρονη φωτογραφία. Υπάρχει πολλή ομορφιά και γραφικότητα.
2 Κέρκυρα. Σύγχρονη φωτογραφία.
3 Μια σπάνια φωτογραφία μιας περασμένης εποχής. Μια όμορφη κοπέλα κουβαλά την στάμνα με νερό στο κεφάλι της.
4 Παλιά cart postal που στάλθηκε από την Κέρκυρα πριν 100 χρόνια. Διακρίνεται η ημερομηνία αποστολής της.
5 Το επιβλητικό θέατρο της Κέρκυρας που καταστράφηκε από τους βομβαρδισμούς στον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο.

Αγαπτιέ αναγνώστη καλημέρα.

Παραμένουμε και σήμερα στην καντάδα, το είδος αυτό του τραγουδιού που άνθισε στα Επτάνησα και που μεταλαμπαδεύτηκε στην Ελλάδα μετά την ένωση τους, το 1883.

«Η καντάδα- όπως αναφέρουν μελετητές της μουσικής μας ιστορίας- αποτέλεσε ένα είδος μουσικής το οποίο περισσότερο από κάθε άλλο, συνδέθηκε με τον έρωτα, αφού σε ένα ερωτικό παραλήρημα, οι νεαροί της εποχής της ακμής της, στέκονταν κάτω από το παράθυρο της καλής τους και της τραγουδούσαν τον έρωτά τους».

«Το Επτανησιακό τραγούδι και το ιταλικό bel canto ήταν οι πρόδρομοι πολλών ελληνικών τραγουδιών και επηρέασαν τη δημιουργία και την εξέλιξή τους σε μεγάλο βαθμό».

Τα Επτάνησα δεν υποδουλώθηκαν ποτέ στους Οθωμανούς, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τον λαό, όπως είναι η πολιτιστική ανάπτυξη και η ελεύθερη δημιουργία καλών τεχνών.

Όπως ήταν φυσικό, οι επιρροές της ιταλικής μουσικής επεκτάθηκαν τόσο στην λαϊκή μουσική των Επτανήσων όσο και στην καντάδα και στο λαϊκό τραγούδι.

Για αυτό, όπως αναφέρουν σύγχρονοι μελετητές, «Τα Επτάνησα αποτελούν για τον Ελλαδικό χώρο μια νησίδα πολιτισμού, με αρκετές ιδιαιτερότητες». «Έτσι, η Ιταλική επιρροή στην μουσική είναι προφανής και έντονη. Τα Επτάνησα ήρθαν σε επαφή με την έντεχνη μουσική της Δύσης και ακολούθησαν σε σημαντικό βαθμό τους νόμους της Δυτικής μουσικής αρμονίας».

Όπως αναφέρεται «η καντάδα είναι έξοχο δείγμα επανησιακού λαϊκού τραγουδιού. Το όνομά της προέρχεται από το ιταλικό ρήμα cantare που σημαίνει τραγουδώ».

Οι καντάδες συνοδεύονταν συνήθως από κιθάρες και μαντολίνα, ενώ συχνά οι παρέες τις τραγουδούσαν χωρίς την συνοδεία μουσικών οργάνων.

Στην Ελλάδα, μετά την ένωση των Επτανήσων, διαδόθηκε ταχύτατα και έγινε ιδιαίτερα αγαπτιή στα αστικά κέντρα.

Παραθέτω στην συνέχεια μερικούς στίχους από καντάδες από τα Επτάνησα όπως η Ζακυνθινή παραδοσιακή καντάδα «Απόψε την κιθάρα μου».

****

Απόψε την κιθάρα μου, την στόλισα κορδέλες
Και στα καντούνια περπατώ, για τις όμορφες κοπέλες.

Απόψε να μην κοιμηθείς παρά να καρτερέψεις
να ακούσεις την κιθάρα μου και έπειτα να πέσεις.
Ψαράς θα γίνω στην στεριά, με δίχτυα μπαλωμένα
Για να ψαρέψω μια καρδιά, που δεν πονά για μένα.

****

Ακόμη ένα παραδοσιακό που αναφέρεται στην Κεφαλλονιά το γνωστό σε όλους μας «Γιαλό-γιαλό».

Εις τον αφρό της θάλασσας η αγάπη μου κοιμάται
Παρακαλώ σας κύματα μη μου την εξυπνάτε.
Γιαλό-γιαλό πηγαίναμε και όλο για σένα λέγαμε
Τα λόγια μου να θυμηθείς, γιαλό να πας, γιαλό ναρθείς

Τα λόγια μου να θυμηθείς.

Να χαμηλώναν τα βουνά, να έβλεπα το Λεβάντε,

Να έβλεπα την Κεφαλλονιά και το ωραίο Ζάντε.

Νάταν η θάλασσα κρασί, και τα βουνά μεζέδες
Και οι βάρκες κρασοπότηρα, να πίνουν οι γλεντζέδες.

****

Η ακμή της καντάδας κράτησε μέχρι το 1940. Μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο η διάθεση του κόσμου άλλαξε. Η πολιτιστική τέχνη της καντάδας άρχισε να ξεχνιέται.

Η καντάδα ανήκε πλέον στο παρελθόν. Η κατάρα του πολέμου, η φρίκη της κατοχής και τα γεγονότα που ακολούθησαν, δημιούργησαν άλλες ανάγκες που οδήγησαν σε νέες μορφές μουσικής έκφρασης. Όμως αν η καντάδα έπαψε να αποτελεί είδος ερωτικής έκφρασης όπως ήταν στα χρόνια της ακμής της, στα χείλη των ανθρώπων μας, ακόμη και της νεότερης γενιάς που δεν την έζησε, δεν ξεχάστηκε. Αρκεί κάποιος από την παρέα να σιγοτραγουδήσει τα πρώτα λόγια μιας παλιάς καντάδας, και αμέσως όλοι μικροί, μεγάλοι, θα ψιθυρίσουν και αυτοί τα λόγια.

Η καντάδα μπορεί να έχει περάσει στην παρακμή σαν είδος μουσικής ερωτικής έκφρασης. Όμως συνεχίζει να υπάρχει μέσα μας. Τα λόγια και η μουσική της δεν ξεχάστηκαν.

Αυτά για σήμερα. Μέχρι την άλλη εβδομάδα με άλλους περιπάτους στα παλιά.

Μπάμπης Ράκης